

Epistemologische reserve

In de blog: zero zat, 7 januari 2017

Epistemologie is kennisleer, in die zin dat de grondslagen van kennis onderzocht worden. De reserve die hierbij eventueel genomen kan worden, is dat de psychologische neiging groot is om te denken dat men het gelijk aan eigen kant heeft, maar dat in de praktijk toch nog steeds veel mensen gevonden kunnen worden met andere, zo niet tegengestelde denkbeelden.

Aangezien er 1 axioma is voor de menselijke psyché, namelijk dat iedereen een eigen rationaliteit heeft (zinsveld zo je wilt) en dat binnen die rationaliteit men altijd het gelijk aan eigen kant heeft, is de epistemologische reserve dan dus, dat men voor het samenleven de uitwerking van het eigen gelijk niet te ver gaat doorvoeren.

Een uitwerking van het eigen gelijk is in de praktijk zoets als een machtspositie, en als ik enige reserves heb naar de gereserveerde houding, dan komt dat erop neer dat het niet uitwerken van het eigen gelijk naar een machtspositie heel nobel kan zijn, maar ook dom is, omdat dan de anderen de macht nemen. Nobelheid wordt niet beloond.

Men heeft dus als men het gelijk ziet in nobelheid en epistemologische reserve een probleem.

Nu zou men de existentie van de mens als volgt kunnen zien (schematisch):

Wat is de mens? -> Het wezen met een probleemvraag.

De probleemvraag: Heb je een probleem?

Antwoord 1: JA -> Vervolg vraag: Kan je iets aan het probleem veranderen?

Antwoord 1a: JA -> Je moet iets -> Vervolg vraag: Wat moet ik doen? (Wederom een probleem)

Antwoord 1b: NEE -> Je kunt niets -> Vervolg vraag: Wat mag ik hopen? (Wederom een probleem)

Antwoord 2 (Heb je een probleem?): NEE -> Je hebt niets te doen -> Vervolg vraag: Wat kan ik weten (om iets mee te doen)? (Wederom een probleem)

De keuzetakken volgen voert je nergens uit het probleem gedurende de existentie.

De vragen zijn ook door Immanuel Kant geïdentificeerd maar niet in de keuzetakken weergegeven.

Door W.F. Hermans wordt in zijn bespreking van Wittgenstein, als hoofdvraag gezien: Wat kan ik weten? Daar zou exacte wetenschap aan bod komen, en de filosofie moeten kunnen verrijken.

Uit het schema wordt duidelijk dat de grondhouding het negeren van een probleem is (2), iets dat alleen mogelijk is als men door wetenschappelijke controle over de omstandigheden gevrijwaard is van veel praktische problemen. Heel paradoxaal lijkt hierbij dat streven naar kennis is de positie van niet weten wat te doen bevestigen, terwijl men eerder zou verwachten een vervulling van het leven in daden/daadkracht te kunnen vinden, maar daartoe heeft men een bevestiging van een probleem nodig (1a).

Verder lijkt wetenschap qua bevestiging van kennis de situatie van de mens eerder gedetermineerd weer te geven (1b). Wat dus maar een van de drie mogelijke existentieposities is.

In een klein boekje "OM-denken" van Berthold Gunster, is zowel na 1a, 1b als 2 niet een bevestiging van een probleem aan de orde, maar de boodschap: maak je dan geen zorgen.

Heb je een probleem? Ja. Kan je iets veranderen? Ja.(1a) -> Maak je dan geen zorgen.

Heb je een probleem? Ja. Kan je iets veranderen? Nee.(1b) -> Maak je dan geen zorgen.

Heb je een probleem? Nee.(2)-> Maak je dan geen zorgen.

Waarbij een beroep gedaan wordt op:

1a: zelfredzaamheid.

1b: overmacht. (Je moet je niet druk maken om wat buiten je macht ligt)

2: welvaart.

Ik stel me dan toch voor, al is er dus zogenaamd geen reden om je zorgen te maken, dat de zelfredzaamheid of zichzelf gaande houdt, of eindigt in welvaart, of eindigt in een situatie van overmacht.

We konden vermoeden dat de welvaart geen vervulling geeft (want die hoort bij daden), dat zelfredzaamheid dus op zich zinloos is (er verandert nooit iets aan de existentieposities van de mens) en dat je in een situatie van overmacht bevinden ook niet erg prettig zal zijn.

De enige uitweg die ik nu zie is dat je leuk combineert en varieert van existentiepositie, om zodoende wat ervaringen te hebben.

Qua epistemologische reserve, en nobelheid in de filosofie, denk ik dat mededogen voor anderen, in dezelfde existentiële posities, kan verzachten dat nobelheid niet beloond wordt.